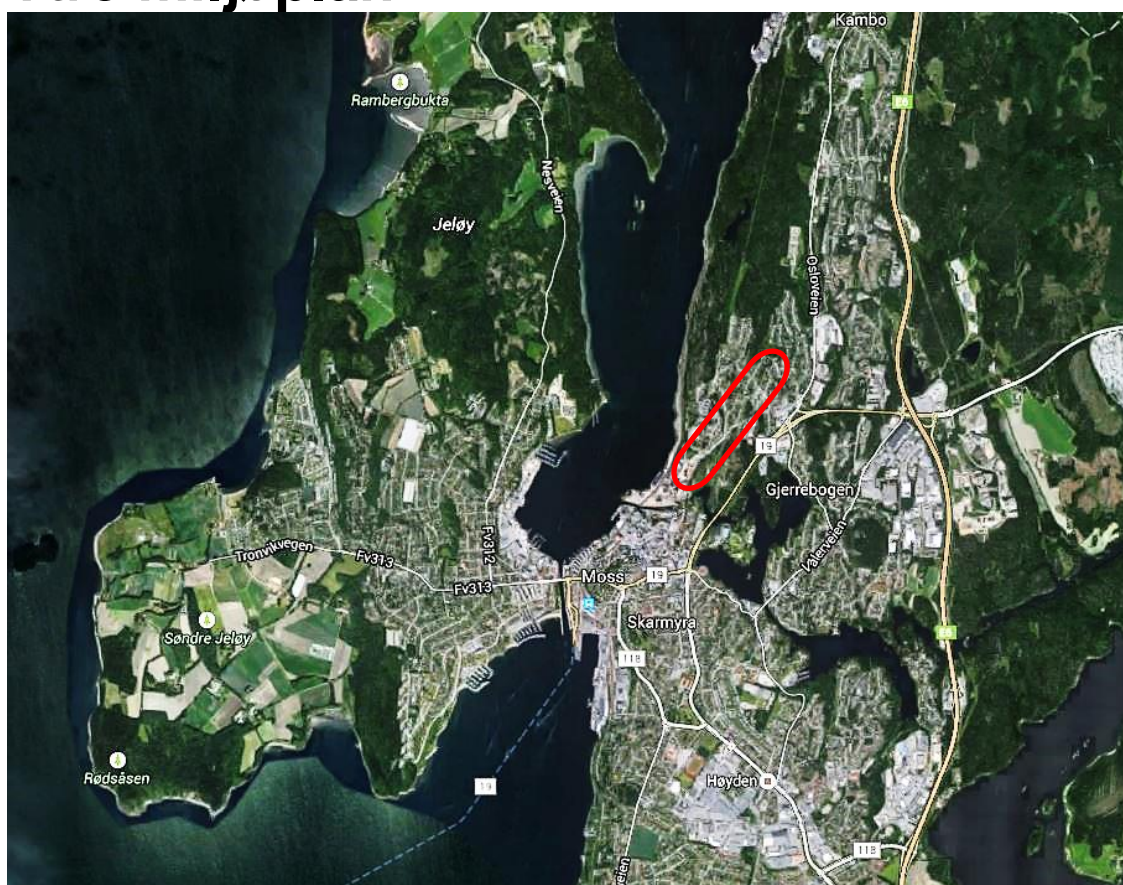

Statens vegvesen

YM-plan

Ytre miljøplan

**Prosjekt/kontrakt nr: RV19 GANG OG
SYKKELVEG TIGERPLASSEN
– NORELØKKA
DETALJREGULERINGSPLAN**

**Prosjekt/kontrakt nr: Rv19 Gang og sykkelveg
Tigerplassen - Noreløkka**

UTARBEIDELSE OG GODKJENNING AV YM-PLAN

Prosjekt/kontrakt:	Rv 19 Gang og sykkelveg Tigerplassen - Noreløkka
Utarbeidet av:	COWI AS
Dato:	07.01.2016
Godkjent av:
Signatur:

DISTRIBUSJON OG AJOURFØRING AV YM-PLAN

Byggherren har ansvar for ajourføring, komplettering og distribusjon av YM-plan. Alle parter involvert i prosjektet/kontrakten har plikt til å melde fra om forhold som ikke er i overensstemmelse med planen, eller som bør behandles og innlemmes i planen.

Distribusjonsliste	
Navn	Firma/kontor/seksjon mv
Elisabeth Bechmann	Prosjekteier SvV Region Øst
Lene Hermansen	Prosjektleder
Claire Bant	YM fagansvarlig SvV Region Øst
Ole Kristian Svartedal	Byggeleder SvV Region Øst
Ikke avklart	Kontrollingeniør SvV Region Øst

Ajourføring			
Dato	Beskrivelse av endring	Utarbeidet av:	Godkjent av:
07.10.2015	Første utkast YM-plan	Jan Raymond Sundell	
07.01.2016	Revidert etter innspill fra SVV	Jan Raymond Sundell	

INNHOLDSFORTEGNELSE

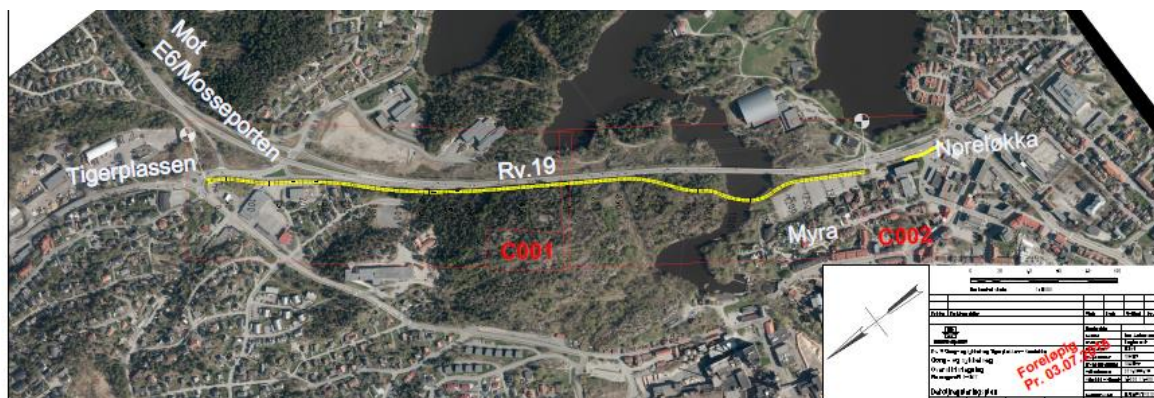
Utarbeidelse og godkjenning av YM-plan	2
Distribusjon og ajourføring av YM-plan	2
Innholdsfortegnelse	3
1 Prosjektet/kontrakten	4
1.1 Beskrivelse av prosjektet/kontrakten.....	4
1.2 Prosjektets/kontraktens miljømål	4
1.3 Forankring av YM-plan.....	4
2 Organisering.....	6
2.1 Byggherre	6
2.2 Prosjekterende.....	6
2.3 Entrepriser (Ikke avklart).....	6
2.4 Samarbeidspartnere	6
2.5 Organisasjonskart for prosjektorganisasjonen.....	7
3 Miljøfaglige kvalitetskrav	7
4 Risikovurdering	12
5 Tiltak.....	12
5.1 Permanente løsninger og tiltak	12
5.2 Midlertidige løsninger og tiltak for entreprisen.....	12
5.3 Krav og restriksjoner for entreprisearbeidet	12
5.4 Kontroll av miljømessig kvalitet: Opplegg/krav.....	12
5.5 Overlevering.....	13
6 Tids- og framdriftsplan	13
7 Forhold på anleggsområdet/kontraktsområdet.....	13
7.1 Hendelsesberedskap	13
7.2 Varslingsplan	13
8 Avviksbehandling	14
9 Dokumentasjon	15
10 Begreper/definisjoner	16

1 PROSJEKTET/KONTRAKTEN

1.1 Beskrivelse av prosjektet/kontrakten

Prosjektet omfatter detaljplanlegging av ny gang- og sykkelveg langs Rv19 (innfartsvegen) mellom Tigerplassen og Noreløkka i Moss kommune. Rv19 er hovedferdselsåren gjennom Moss og for fergetrafikken mellom Moss og Horten og ut på E6. Vegstrekningen er belastet med mye trafikk og høy andel tunge kjøretøy. Det er ulovlig å gå og sykle langs denne innfartsvegen. Det er derfor behov for å etablere en gang- og sykkelveg langs innfartsvegen.

Planområdet ligger nord og øst for Moss sentrum, langsmed innfartsvegen fra E6 og inn til byen. Hele planområdet utgjør vestsiden av vegtraseen til rv. 19 mellom Noreløkka og Tigerplassen i Moss. Planområdet avgrenses i sør ved Noreløkka i rundkjøringen mellom rv19, fv119 og Abels gate. Tigerplassen er preget av næringsvirksomhet med matbutikker, bensinstasjon og kiosker/gatekjøkken. I området ved Noreløkka er det bensinstasjoner, parkeringsareal og friområder.

Figur 1 Oversiktskart som viser den planlagte gang- og sykkelvegen som omfattes av denne YM-planen.

1.2 Prosjektets/kontraktens miljømål

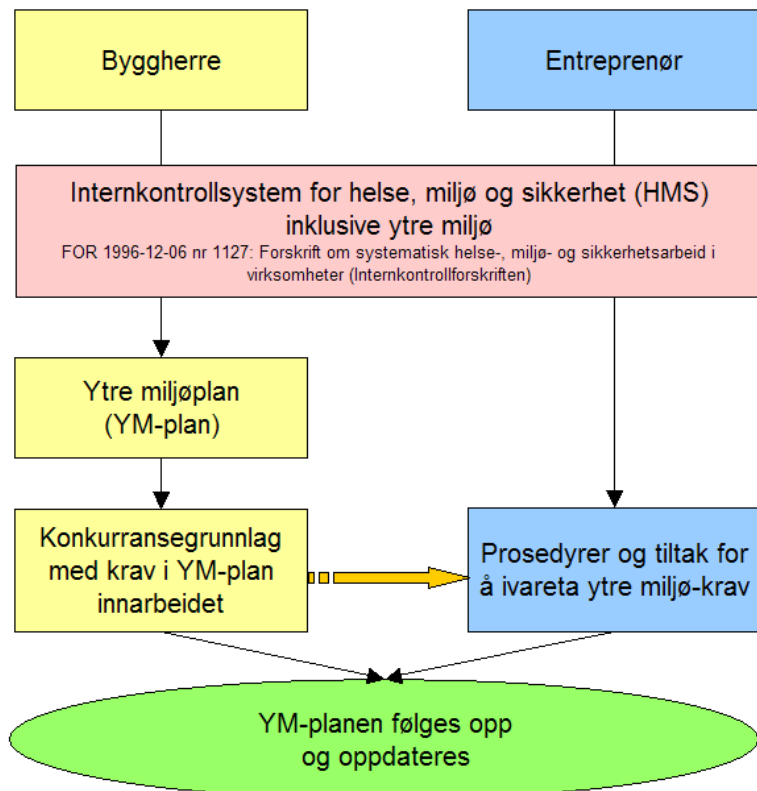
Hovedmålet med prosjektet er å redusere risikoen for ulykker. I tillegg er målsettingen å redusere de miljøulempene som kan oppstå i bygge- og anleggsfasen av prosjektet. Byggherre, prosjekterende og entreprenører plikter gjensidig å ta hensyn til dette slik at tiltaket kan gjennomføres så skånsomt som mulig for miljø og nærområder. Ved avslutning av anleggsarbeidene skal terrenget settes i stand slik at inngrepene på sikt blir så lite synlig som mulig.

Det er fastsatt miljømål både for anleggsperioden og det ferdige anlegget. Se kapittel 3 for nærmere beskrivelse under de ulike miljøtemaene.

1.3 Forankring av YM-plan

YM-planen er forankret i Statens vegvesens håndbok R760 (tidligere håndbok 151) Styring av utbyggings-, drifts- og vedlikeholdsprosjekter. YM-planen skal være et levende dokument som oppdateres underveis i prosjektet. Det er stilt krav som skal ivareta miljø for alle fasene i prosjektet med tilhørende tiltak som skal gjennomføres og dokumenteres. Denne YM-planen følger reguleringsplanen og inneholder en oppsummering av miljøkvaliteter som skal videreføres til byggeplanen.

Hjemmel for YM-planen finnes i internkontrollforskriften ”Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter”. Opplegget for utarbeidelse og oppfølging av ytre miljø og YM-planens plassering i systemet er skissert i figuren 2. Denne YM-planen er utarbeidet etter Statens vegvesens mal for YM-plan med veileder (versjon 2010-04-06) og tilfredsstillende kravene som NS 3466:2009 setter til miljøprogram og miljøoppfølgingsplan.

Figur 2 Opplegg for utarbeidelse og oppfølging av ytre miljø.

1.4 Andre systemer for ivaretagelse av miljø

Planen inngår som en del av internkontrollsystemet for arbeidene. Entreprenør skal innarbeide alle krav og retningslinjer som inngår i YM-planen i sitt internkontrollsystem.

Dokumentasjon på hvordan miljømålene blir ivare tatt skal foreligge. Etter krav i internkontrollforskriften skal entreprenør kartlegge farer og problemer for miljøet som kan oppstå i anleggsfasen. Planen skal danne grunnlag for evt. justering og iverksetting av tiltak underveis. I byggherreorganisasjonen vil en person ha spesielt ansvar for å følge opp det ytre miljøet. Oppfølgingen vil blant annet skje gjennom vernerunder og egne miljørunder. Viktige miljøsaker blir også ivare tatt gjennom ulike virkemidler i plankart og -bestemmelser som utgjør den juridisk bindende delen av reguleringsplanen.

Det skal utarbeides en rigg- og marksikringsplan blant annet for å sikre anleggsområdets sidearealer mot skadelige inngrep før anleggsstart.

2 ORGANISERING

2.1 Byggherre

Prosjekteier:	Statens vegvesen Region øst ved Elisabeth Bøckmann
Prosjektleder:	Statens vegvesen Region øst ved Lene Hermansen
Byggeleder:	Ole Kristian Svartedal
Kontrollingeniør	Ikke avklart
YM-koordinator:	Lene Hermansen, reguleringsplan Ole Kristian Svartedal, byggeplan

2.2 Prosjekterende

Interne ressurser		
Enhet	Oppdrag	Kontaktperson
	Prosjektleder	Lene Hermansen

Eksterne ressurser		
Firma	Oppdrag	Kontaktperson
COWI AS	Oppdragsansvarlig	Olav Eriksen
COWI AS	YM-plan	Jan Raymond Sundell

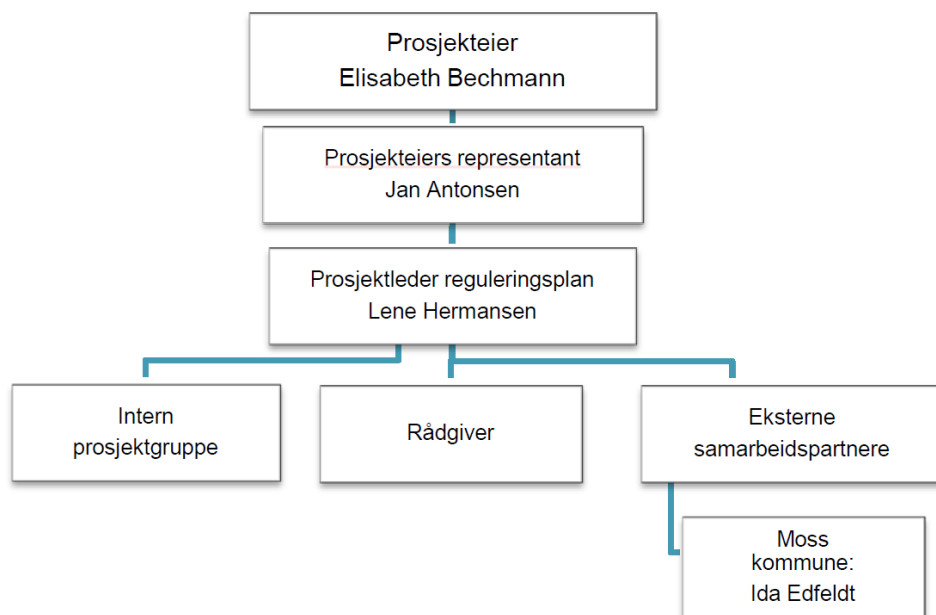
2.3 Entrepriser (Ikke avklart)

Firma	Entreprise	Kontaktperson

2.4 Samarbeidspartnere

Samarbeidspartner	Samarbeidsforhold	Kontaktperson
Moss kommune		Ida Edfelt
NVE		Kristin Selvik
Fylkesmannen i Østfold		Geir Hartmann
Østfold fylkeskommune	Arkeolog	Trygve Csisar
Østfold fylkeskommune		Christine Stene

2.5 Organisasjonskart for prosjektorganisasjonen

3 MILJØFAGLIGE KVALITETSKRAV

Dette kapittelet inneholder en beskrivelse av de miljøtemaene som skal følges opp under prosjekterings- og anleggsfasen i prosjektet. Som nevnt under kapittel 1.3 vil de respektive miljøtemaene utdypes og detaljeres underveis i prosjektet. Blant annet vil det beskrives konkrete tiltak som skal hensyntas/gjennomføres i byggefasen for å ivareta miljøet. Ytre miljø omfatter de temaene som fremgår av tabell 1. For enkelte av temaene henvises det i tillegg til egne temarapporter som er utarbeidet for prosjektet. Disse temarapportene inneholder en mer detaljert redegjørelse enn det som fremkommer i YM-planen.

Tabell 1 Miljøtema som er relevante for prosjekt fv19 Gang og sykkelveg Tigerplassen – Noreløkka

Miljøtema	Beskrivelse
Naturmiljø og friluftsliv	Beskrivelse av flora og fauna med vekt på rødlistede- og svartelistede arter. Påvirkning på friluftsliv i permanent fase og anleggsfase.
Forurensning av jord og vann	Forurensning av jord og vann fra anleggsvirksomhet
	Eksisterende forurensning av grunnen
Forurensning til luft	Forurensning til luft fra anleggsvirksomhet
	Eksisterende luftforurensning
Støy og vibrasjoner	Støy fra anleggsvirksomhet
Kulturminner og kulturmiljø	
Materialvalg, avfallshåndtering og energibruk	

3.1 Naturmiljø og friluftsliv

Krav:

- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) LOV-2009-06-19-100. Loven stiller krav om at alle belutninger skal bygge på kunnskap om naturmangfoldet og hvordan tiltaket påvirker naturmangfoldet. I tillegg gjelder en generell aktsomhetsplikt. Dette innebærer blant annet at den enkelte skal gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet.
- SVV Håndbok V712 om konsekvensanalyser som blant annet skal sikre at det frembringes tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldverdiene og belyse hvordan tiltaket vil kunne påvirke disse.
- Lov om friluftslivet (friluftsløven) LOV-1957-06-28-16 skal sikre friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmennhetens adgang til ferdsel og opphold.
- Regional handlingsplan mot fremmede skadelige arter, SVV Region øst 14.01.2011

3.1.1 Mål for det ferdige anlegget

- Viktige økologiske funksjoner i landskapet er ivaretatt.
- Tiltaket skal ikke redusere Mosseelvas verdi som yngle- og beiteområde.

3.1.2 Mål for anleggsperioden

- Truede eller sårbare arter og viktige naturtyper skal i minst mulig grad påvirkes negativt i anleggsperioden.
- Tiltaket skal i minst mulig grad medføre spredning av uønskede arter.
- Tiltaket skal ikke medføre avrenning eller erosjon av masser som kan skade økosystemet i Mosseelva.
- Sikre allmennhetens adgang til friluftsområdene.

Beskrivelse

Naturmiljø omfatter her forekomst av flora og fauna som kan bli berørt av tiltaket og som er viktig å hensynta i prosjekteringen. Begrepet omfatter også naturtyper som kan utgjøre viktige leveområder for et utvalg av arter. I vurderingen av naturmiljøet er det innhentet informasjon fra tilgjengelig litteratur og databaser, feltarbeid og informanter.

Det er registrert forekomst av krabbekløver på plenen rett ved parkeringsplassen vest for Nesparken. Arten er kategorisert som rødlistet, i kategori nær truet (NT). Planlagt sykkeltrase går gjennom området hvor denne arten er registrert. Forekomsten ble registrert 15 år tilbake i tid og det er usikkert om denne fremdeles eksisterer. Det skal derfor gjennomføres en nærmere kartlegging av dette området i vekstsesongen før anleggsarbeidene starter opp. Resultatene fra kartleggingen danner grunnlag for evt. avbøtende tiltak.

Tiltaket krysser Mosseelva som ligger innenfor Verneplan for Mossevassdraget. Mosseelva utgjør yngle- og beiteområde for toppdykker. Toppdykker er i Norsk rødliste kategorisert som nær truet (NT). Området utgjør også yngle og beiteområde for en rekke andre arter, blant annet vintererle og fossefall. Ingen av disse artene er registrert som rødlistede. Tiltaket vurderes ikke å ha negative konsekvenser for disse artene siden brua over Mosseelva ikke vil medføre endringer i vannføring eller strømningsforhold. Arealbeslaget på begge sider av elva vil også være begrenset.

Felles for store deler av strekningen er at det er forekomster av den svartlistede arten Kanadagullris. Arten forekommer i hovedsak langs eksisterende rv19. På deler av strekningen er det også registrert kjempebjørnekjeks og hvitsteinskløver.

Avbøtende tiltak vil ha betydning for å dempe effekt på naturmangfoldet. I arbeidet med konkurransegrunnlag og YM-plan for entreprise vil det utarbeides arbeidsbeskrivelser for sikker håndtering av masser og plantedeler for å unngå spredning av uønskede arter.

Ny gang og sykkelveg vil i liten grad berøre viktige friluftsområder. Unntaket er områdene ved Mosseelva som representerer et viktige tur- og rekreasjonsområde. Anleggsperioden vil i en begrenset periode virke forstyrrende gjennom støy fra anleggsmaskiner. Brukere vil også i perioder kunne oppleve redusert fremkommelighet. Ny gang og sykkelveg over Mosseelva vil derimot bedre allmenhetens tilgang til disse områdene.

3.2 Utslipp til vann og grunn

Krav:

- Forurensningsloven.
- EU's vannrammedirektiv og Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) FOR-2006-12-15-1446.
- Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) LOV-2000-11-24-82.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) LOV-2009-06-19-100.
- Forurensningsforskriften kap 2 om bygge- og gravearbeider i forurenset grunn.
- Lov om laksefisk og innlandsfisk m.v. LOV-1992-05-15-47.
- Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag FOR-2004-11-15-1468.

3.2.1 Mål for det ferdige anlegget

- Grunn og vann skal ikke forurennes som følge av tiltaket.
- Tilkjøpte masser skal ikke medføre forurensning av området.

3.2.2 Mål for anleggsperioden

- Det skal ikke forekomme forurensning til grunn eller overvann som følge av anleggsvirksomheten.
- Det skal ikke forekomme utslipp av sanitært avløpsvann i forbindelse med anleggsarbeidene.

Beskrivelse

Temaet omfatter graving i forurenset grunn og utslipp av forurensninger i forbindelse med anleggsarbeidene. I vurderingen av forurenset grunn er det lagt til grunn opplysninger fra den nasjonale grunnforurensningsdatabasen til Miljødirektoratet. I tillegg har Moss kommune utarbeidet et aktsomhetskart som viser områder hvor det er grunn til å være varsom mht. forurensninger i grunnen.

Den planlagte traseen vil berøre deler av områder hvor det er registrert forurenset grunn, blant annet parkeringsplassen rett vest for Nesparken og rv19, kalt Myra. Det er også grunn til å tro at massene i områdene nærmest rv19 kan være forurenset. I forbindelse med byggeplanfasen vil det bli gjort en nærmere kartlegging og prøvetaking av disse områdene. På bakgrunn av denne kartleggingen vil det utarbeides en tiltaksplan som viser hvordan eventuelle forurensede masser vil bli håndtert. Tiltaksplan skal godkjennes av Moss kommune før anleggsarbeidene kan starte. Forurenset masse som ikke kan gjenbrukes i tiltaksområdet, skal leveres til godkjent deponi eller behandlingsanlegg med tillatelse etter forurensningsloven, jf. forurensningsforskriften §2-5.

Det skal gjennomføres tiltak i anleggsfasen som hindrer forurensning til grunn og vann. Dette gjelder spesielt avrenning av kjemikalier og partikler fra anleggsmaskiner, men også fra sprengningsarbeid. Det skal utarbeides beredskapsplaner for å redusere miljørisikoen ved eventuell lekkasje til omgivelsene.

3.3 Luftforurensning

Krav:

- Forurensningsforskriften kap. 7 om luftkvalitet.
- Retningslinjer for behandling av luftkvalitet i arealplanleggingen, T-1520. Formålet med retningslinjen er å sikre og legge til rette for en langsiktig arealplanlegging som forebygger og reduserer lokale luftforurensningsproblemer. Retningslinjene inneholder også anbefalinger om hvordan luftkvalitet skal hensyntas i anleggsfasen.

3.3.1 Mål for anleggsperioden

- Anlegget skal følge anbefalingene som er gitt om luftkvalitet i anleggsperioden i T-1520/2012, retningslinjer for behandling av luftkvalitet i arealplanleggingen

Beskrivelse

Bygge- og anleggsvirksomhet vil medføre utslipp av støv som kan være til sjenaense for omgivelsene. Erfaringsmessig er det massetransport og pukking/knusing som bidrar mest til støvforurensning. I forbindelse med prosjekterings- og anleggsfasen vil det bli utarbeidet konkrete tiltak for å forebygge unødig utslipp av svevestøv i forbindelse med anleggsarbeidene.

3.4 Støy og vibrasjoner

Krav:

- Retningslinjer for behandling av støy i arealplanleggingen, T-1442/2012.
- Forurensningsforskriften kapittel 5.
- Forskrift om miljørettet helsevern.
- Nivået for strukturlyd og vibrasjoner skal tilfredsstillende hhv NS 8141 (vibrasjoner og støt - Veiledende grenseverdier for bygge- og anleggsvirksomhet) og NS 8176 (vibrasjoner fra anleggstrafikk).

3.4.1 Mål for anleggsperioden

- Retningslinjen for støy T-1442 legges til grunn for krav til anleggsstøy i prosjektet. Støynivå fra anleggsarbeidene skal ikke overskride 60dB på dagtid, 55dB på kveldstid og 45dB nattetid for boliger.

Tabell 3 Anbefalte basis støygrenser utendørs for bygg- og anleggsvirksomhet. Alle grenser gjelder ekvivalent lydnivå i dB, frittfeltverdi og gjelder utenfor rom for støyfølsom bruk. Tallene i klamme angir gjeldende støygrenser der varigheten av anleggsperioden er mer enn 6 måneder.

Bygningstype	Støykrav på dagtid (LpAeq12h 07-19)	Støykrav på kveld: (LpAeq4h 19-23) eller søn-/helligdag: (LpAeq16h 07-23)	Støykrav på natt (LpAeq8h 23-07)
Boliger, fritidsboliger pleieinstitusjoner	65 [60]	60 [55]	45
Skoler og barnehager	60 [55] (i den tiden skolen/barnehagen er i bruk)		

Beskrivelse

Det er utarbeidet en egen støyrapport med kart som viser utbredelsen av henholdsvis gul og rød støysone. Rapporten beskriver støysituasjonen i 2035 med og uten gang- og sykkelveg. Antall støyfølsomme bygninger med støynivå over 55 dB (L_{den}) vil reduseres noe i fremtidig situasjon med ny gang- og sykkelveg og langsgående tiltak.

Det er grunn til å anta at tiltaket vil medføre noe støyende aktiviteter i anleggsfasen. Dette gjelder spesielt i forbindelse med sprengning/spunting. Det skal derfor iverksettes tiltak for i størst mulig grad å begrense ulempene med støy på omgivelsene. De viktigste tiltakene vil være å regulere støyende aktiviteter til det tidspunktet på døgnet som påfører omgivelsene minst ulemper.

3.5 Kulturminner og kulturmiljø

Krav:

Lov om kulturminner LOV-1978-06-09-50.

Mål

- Det skal ikke foretas inngrep i automatisk fredete og viktige kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap.
- Anleggsarbeidene skal i minst mulig grad forringe eller gjøre skade på kulturminner eller kulturmiljøer.

Beskrivelse

I følge Kulturminnemyndighetene er det ikke registrert automatisk fredede eller vedtaksfredete kulturminner som vil bli berørt av tiltaket. Dersom der blir funnet automatisk fredete kulturminner som ikke er kjent, skal arbeid straks stanses i den grad det berører kulturminnene eller deres sikringssoner på 5 meter, jf. lov om kulturminner §3 og §8.

3.6 Materialvalg, avfallshåndtering og energibruk

Krav:

- Lov om forurensninger og avfall – Lov 1981-03-13-6.
- Avfallsforskriften – FOR-2004-06-01-930.
- Produktkontrollloven §3a (substitusjonsplikt)
- Byggeteknisk forskrift, TEK10. Forskriften inneholder blant annet minimumskrav til avfallshåndtering i byggeprosjekter.
- Statens vegvesen Håndbok R765, avfallshåndtering. Håndboken beskriver hvilke krav som stilles til avfallshåndtering i byggeprosjekter. Formålet er å sikre at avfall håndteres slik at skadevirkninger på mennesker, materiell og miljø forebygges og reduseres så langt det er mulig.

Mål for anleggsperioden og det ferdige anlegget

- Avfallsmengden skal minimaliseres ved å begrense forbruket og gjennomføre ombruk og materialgjenvinning.
- I anleggsfasen skal utslippet av klimagasser reduseres ved lavest mulig energibruk.

Beskrivelse

Det skal i størst mulig omfang benyttes materiale (emballasje og produkt) som kan resirkuleres i forbindelse med etablering, drift, sanering og evt. senere rivning av anlegget.

Det skal utarbeides avfallsplan som omfatter sortering, fraksjonering, hvor ulike kategorier avfall skal leveres, og hvem som frakter bort/leverer. Dokumentasjon på at dette er utført i henhold til avfallsplan skal forvises. Elektrisk og elektronisk avfall skal håndteres som EE-avfall. Den enkelte entreprenør har ansvaret for å levere produktene til riktig sted.

Krav til avfallshåndtering sikres gjennom krav til entreprenør.

4 RISIKOVURDERING

Det er gjennomført en risikovurdering for miljøpåvirkning i prosjektet. Risikovurderingen er presentert i en egen temarapport (ROS analyse). ROS analysen er, i likhet med YM-planen, et levende dokument som skal suppleres og detaljeres underveis i prosjektet.

5 TILTAK

5.1 Permanente løsninger og tiltak

Tiltakene vil bli utredet i forbindelse med revidering av YM-planen for byggeplanfasen,

5.2 Midlertidige løsninger og tiltak for entreprisen

Tiltakene vil bli utredet i forbindelse med revidering av YM-planen for byggeplanfasen.

5.3 Krav og restriksjoner for entreprisarbeidet

Krav innarbeides i konkurransegrunnlaget eller i spesielle kontraktsbestemmelser.

5.4 Kontroll av miljømessig kvalitet: Opplegg/krav

- Spørsmål knyttet til ytre miljø skal være fast tema på byggemøter og vernerunder.
- Statens vegvesen skal gjennomføre egne kontrollrunder/stikkprøvekontroller for det som har med ytre miljø å gjøre på anlegget
- Det kreves at entreprenøren har fokus på ytre miljø og sørger for at målene i YM-planen oppnås og at miljøpunktene i kontrakten følges opp. Entreprenøren skal utarbeide en egen miljøplan som viser hvordan han vil følge opp Statens vegvesen sine miljømål og miljøkrav, og hvordan dette skal dokumenteres. Entreprenøren er ansvarlig for å kvalitetssikre egen miljøplan mot Statens vegvesens krav. Miljøplanen skal revideres ved behov.
- Entreprenøren og Statens vegvesen skal utpeke miljøkoordinator som skal ha det daglige ansvaret for miljøarbeidet og som skal se til at det blir gjennomført i henhold til beskrevne prosedyrer.
- Entreprenøren skal dokumentere at opplæringen av utførende entreprenørs maskinfører(e) er gjennomført og forstått
- Ytre miljø skal være en del av SJA.
- Byggherren skal ha myndighet til å kunne stanse arbeidene, og mulighet til å ”bøtelegge” ved brudd/overskridelser av miljøkrav/føringer.

5.5 Overlevering

Byggherren skal med entreprenørens erfaringer utarbeide en oppsummering av håndteringen av den ytre miljø i dette prosjekt. Denne oppsummering skal ligge som et vedlegg til sluttrapporten.

Oppsummeringen skal bestå av følgende:

- Ajourført beskrivelse av håndteringen av ytre miljøforhold i prosjektet.
- Oppsummerte resultater fra miljøoppfølging i prosjektet.
- Informasjon og føringer for drifts- og vedlikeholdsfasen.

6 TIDS- OG FRAMDRIFTSPLAN

Vil bli avklart i forbindelse med prosjektering og synliggjort i YM-planen for prosjekteringsfasen.

7 FORHOLD PÅ ANLEGGSSOMRÅDET/KONTRAKTSOMRÅDET

7.1 Hendelsesberedskap

Det forutsettes at dette blir ivaretatt i kontrakten med entreprenør.

7.2 Varslingsplan

Varslingsplan for utførelsesfasen skal utarbeides for prosjektet/kontrakten. Planen skal samordnes med varslingsplanen i SHA-plan. Det skal utarbeides en varslingsplan som er felles for HMS og ytre miljø.

8 AVVIKSBEHANDLING

Avvik i forhold til krav i YM-plan og kontrakt samt uønskede ytre miljøhendelser skal rapporteres skriftlig til byggeleder og behandles på byggemøter.

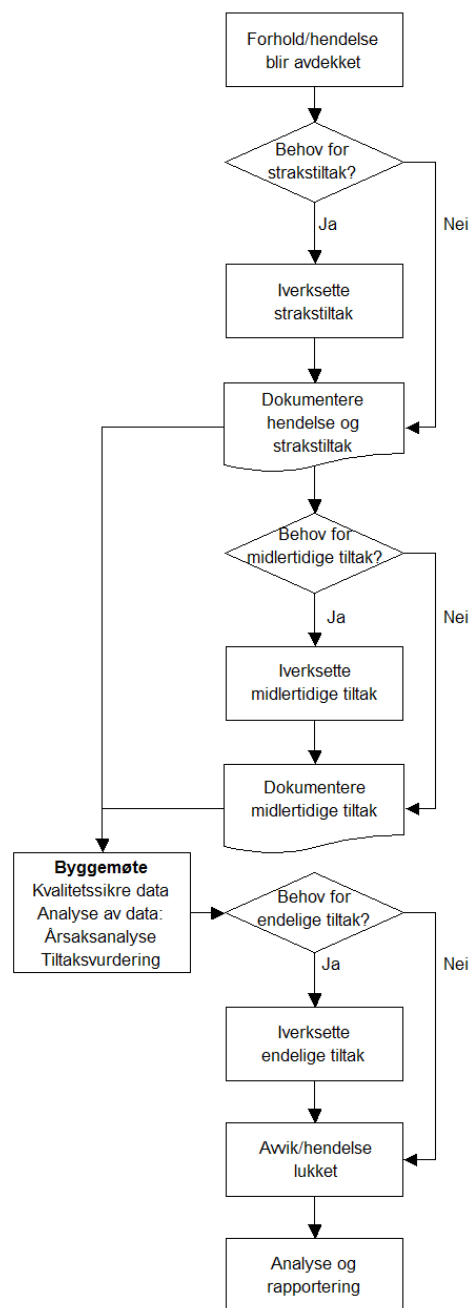
Entreprenøren skal sørge for at informasjon og erfaringsoverføring fra avviksbehandlingen kommer fram til alle som arbeider på prosjektet/kontrakten.

Flytskjemaet til høyre viser prosessen for avviksbehandling.

Strakstiltak: Tiltak som gjennomføres umiddelbart etter hendelse for å fjerne et avdekket avvik (hjelp, sikre skadested, begrense skadeomfang, mm)

Midlertidig tiltak: Tiltak som gjennomføres i nær tid etter hendelse, men før full analyse av hendelse er foretatt, for å muliggjøre videre arbeid på stedet og hindre tilsvarende hendelser (opprydding, reparasjoner, informasjon, mm.)

Endelige tiltak: Endelige tiltak som gjennomføres på grunnlag av analyse av hendelsen (analyse av data) for å fjerne avvik (eventuelt sikre kontroll med produkt med avvik), samt bidra til kontinuerlig forbedring (korrigerende tiltak og forebyggende tiltak, dvs. endre prosess og metode, endre system for å ivareta ytre miljø, informasjon, mm.)

9 DOKUMENTASJON

10 BEGREPER/DEFINISJONER

Begrep	Definisjon	Referanse
Miljø	Omgivelsene for en organisasjons virksomhet, inklusive luft, vann, jord, naturressurser, planteliv, dyreliv, mennesker og deres innbyrdes forbindelse	NS-EN ISO 14001:2004
Miljøaspekt	Den av en organisasjons aktiviteter eller produkter eller tjenester som kan innvirke på miljøet	NS-EN ISO 14001:2004
Miljøegenskap	Målbart resultat av et prosjekts miljøpåvirkning	NS 3644:2009
Miljømål	Overordnet mål i samsvar med miljøpolitikken som en organisasjon har pålagt seg selv å oppnå MERKNAD: <i>Miljømålet kan gjelde egen virksomhet eller et prosjekt.</i>	NS-EN ISO 14001:2004
Miljøoppfølgingsplan	Plan som fastsetter hvordan prosjekter skal følge opp miljøprogrammets miljømål i prosjektets ulike faser MERKNAD: <i>Miljøoppfølgingsplanen omhandler temaer som organiseringen av miljøoppfølgingen hos prosjekteier og hvilke handlinger, prosedyrer, løsninger og tiltak som til sammen skal gi måloppnåelse.</i>	NS 3644:2009
Miljøpolitikk	Overordnede intensjoner og retningslinjer for en organisasjon i forhold til miljøprestasjon som på forhånd er uttrykt av toppledelsen MERKNAD: <i>Miljøpolitikk danner rammen for handling og fastsettelse av miljømål og miljødelmål.</i>	NS-EN ISO 14001:2004
Miljøprogram	Program som er utformet på et strategisk, overordnet nivå og som fastsetter miljømål for et bygg-, anleggs- eller eiendomsprosjekt	NS 3644:2009
Miljøpåvirkning	Enhver endring i miljøet, enten den er ugunstig eller fordelaktig, som helt eller delvis skyldes en organisasjons miljøaspekter	NS-EN ISO 14001:2004
Miljøtema	Tema som underinndeler begrepet miljø	NS 3644:2009
Prosjekt	Alt som er et resultat av bygge- og anleggsvirksomhet MERKNAD: <i>Termen dekker både bygg og anlegg. Den refererer til hele byggverket, imbefattet bærende og ikke-bærende deler samt geotekniske arbeider mm.</i>	NS 3644:2009
Risiko	Kombinasjon av sannsynligheten for en hendelse og konsekvensen av den. MERKNAD: <i>Risiko kan uttrykkes med ord (kvalitativt) eller være tallfestet (kvantitativt).</i>	NS 5815
Risikoanalyse	Systematisk framgangsmåte for å beskrive eller beregne risiko. Risikoanalysen utføres ved kartlegging av uønskede hendelser samt konsekvenser av og årsaker til disse. MERKNAD: <i>Risikoanalyse er første del av risikovurdering.</i>	NS 5814

Risikoevaluering	Prosess for å sammenligne estimert risiko med gitte akseptkriterier for å bestemme risikoens betydning. MERKNAD: <i>Risikoevaluering kan brukes som en hjelp til å foreta en beslutning om å akseptere eller hvordan man håndterer en risiko.</i>	NS 5815
Risikoreduserende tiltak	Tiltak med sikte på å redusere konsekvensen av og/eller sannsynligheten for en uønsket hendelse.	NS 5815
Risikovurdering	Samlet prosess som består av risikoanalyse og risikoevaluering.	NS 5815
Tiltak	Utførelsesmetode, utforming eller design med formål å innfri miljømål nedfelt i et prosjekts miljøprogram	NS 3644:2009
Uønsket hendelse	Hendelse som kan føre til eller kunne ha ført til personskade, arbeidsbetinget sykdom, skade på/tap av eiendom eller skade på miljøet. MERKNAD: <i>Omfatter også skade på og ulempe for tredjepart. Inkluderer ulykke, farlig forhold, farlig handling og tilløpshendelser (nestenulykker).</i>	NS 5815
Ytre miljøplan (YM-plan)	Del av prosjektets kvalitetsplan. Plan utarbeidet for å sikre at føringer og krav for det ytre miljøet blir innarbeidet i konkurransegrunnlag samt ivaretatt under gjennomføringen av prosjektet.	Svv håndbok 151